

Závěrečná zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2014 – zakázka č. 2116

Název projektu:

Diagnostika odchylek vývoje artikulačních a jazykových schopností u dětí v předškolním věku a počátku školní docházky

Specifikace řešitelského týmu:

Odpořdný řešitel: doc. PaedDr. Karel Neubauer, Ph.D.

Kontakt: karel.neubauer@uhk.cz, tel. 737 825 214

Pracoviště: Katedra speciální pedagogiky a logopedie PdF UHK

Studenti magisterského studia na PdF UHK:

Bc. Tereza Pařtiková

Studentka navazujícího magisterského studia NSPM – Speciální pedagogika rehabilitační činnosti a management speciálních zařízení (1. ročník prezenční formy studia).

Bc. Vladimíra Vondráčková

Studentka navazujícího magisterského studia NSPM – Speciální pedagogika rehabilitační činnosti a management speciálních zařízení (1. ročník prezenční formy studia).

Bc. Dagmar Zaplatílková

Studentka navazujícího magisterského studia NSPM – Speciální pedagogika rehabilitační činnosti a management speciálních zařízení (1. ročník prezenční formy studia).

Celková částka přidělené dotace:

33 500 Kč

Postup při řešení projektu:

Projekt byl zaměřen na problematiku vývoje adekvátního a prakticky využitelného diagnostického materiálu pro zhodnocení vývoje motorických řečových a jazykových schopností dětí předškolního věku a využitelného i pro věkovou skupinu dětí, která navštěvuje první a druhou třídu základní školy. Cílovou skupinou šetření jsou děti, navštěvující běžný typ mateřského školy a základní školy, ve věku 4-8 let. Cílem projektu je

zpracování experimentální verze diagnostického materiálu, sloužícího k možné následné validizaci pro uvedenou cílovou skupinu. Dílčím cílem bylo komparativní zpracování a kvalitní překlad akceptovaných diagnostických pomůcek z anglické jazykové oblasti, především V. Británie, kde existuje řada akceptovaných a validizovaných testových materiálů, přičemž podobné diagnostické zázemí v českém jazykovém prostředí dosud chybí. Komplexní překlady těchto materiálů jsou součástí písemných výstupů projektu. Pro realizaci výzkumného záměru byly zakoupeny originály čtyř diagnostických materiálů, které vydává britská společnost Speechmarkt a které tvoří akceptovanou a populární sadu prakticky klinicky využívaných diagnostických testů, široce využívaných pracovišti logopedie ve Velké Británii i dalších anglicky mluvících zemích. Tato sada materiálů byla v minulých dvou letech vydána v aktualizovaných verzích a společně poskytují reprezentativní vzor validizované klinické diagnostiky řečového a jazykového vývoje dětí.

Z metodologického hlediska bylo využito v základní části výzkumu komparativní zpracování přeložených diagnostických materiálů, jejich porovnání s koncepcí současných klinických nevalidizovaných diagnostických pomůcek v české logopedii a zpracování návrhu experimentální verze diagnostické pomůcky v českém jazyce. Ta je předpokladem k realizaci pilotního šetření s využitím této pomůcky u souboru dětí předškolního věku a dětí v 1. třídě základní školy, pro dosažení základního souboru dat, využitelných pro tvorbu kritérií hodnocení diagnostické pomůcky. Následná fáze projektu zahrnovala zpracování výsledku výzkumného šetření, které postihlo následné šetření 2 skupin dětí - první v předškolním věku 5-6 letých, druhá skupina dětí zahrnuje stejné jedince, navštěvujících 1. třídu základní školy. Výsledky jsou zacíleny na setrvalě velmi vysoký počet dětí s poruchami vývoje řečových schopností v obou skupinách a na limity současné užívané kvalitativní klinické logopedické diagnostiky.

Realizovaný projekt je první součástí dlouhodobé studie, která bude pokračovat v realizaci kvalifikačních prací členů týmu v roce 2015. Následně bude užito i základních kvantitativních charakteristik pro komparaci přítomných rozdílů u dětí z jednoho i druhého typu školního zařízení, mateřské školy i ZŠ. Možnost komparovat přítomné frekventované rozdíly mezi jednotlivými skupinami dětí z odlišných tří věkových hranic – předškolní věk v posledním roce docházky do mateřské školy, 1 třída ZŠ a v roce 2015 i v 2. třídě ZŠ, poskytuje zásadní soubor informací o vývoji řečových schopností u dětí v průběhu tohoto velmi citlivého věkové období a bude prostorem pro pilotní výzkum nového typu diagnostické pomůcky.

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení:

1. Karel Neubauer, Vladimíra Vondráčková, Tereza Paštiková, Dagmar Zaplatílková
PROBLEMATIKA ODCHYLEK VÝVOJE ARTIKULACE U DĚTÍ V PŘEDŠKOLNÍM VĚKU A POČÁTKU ŠKOLNÍ DOCHÁZKY
Stať přijata do recenzního řízení časopisu SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA 11/2014

2. Karel Neubauer

ASSESSMENT OF DEVELOPMENT SPEECH ABILITIES AT PRECHOOL CHILDREN AND IN START OF SCHOOL ATENDANCE

Předneseno v programu mezinárodní vědecké konference „Pedagogika specjalna – koncepcie i rzeczywistość“, 8. – 9. 2014, Szczecin, Uniwersytet Szczeciński

Přijato k publikaci v recenzované Kolektivní publikaci textů z konference 10/2014

3. Karel Neubauer

HODNOTA A VÝZNAM VÝVOJOVĚ ZAMĚŘENÉ DIAGNOSTIKY A TERAPIE ODCHYLEK ARTIKULAČNÍCH SCHOPNOSTÍ U DĚTÍ PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU A V POČÁTKU ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

Předneseno v programu mezinárodní vědecké konference II. Olomoucké speciálně pedagogické dny a XV. Mezinárodní konference k problematice osob se specifickými potřebami, PdF UP, 11.-12.3.2014, Olomouc

In: Miluše Hutýrová, Eva Souralová, Jan Chrastina, Martin Dolejš, Lucie Moudrá (eds.) JINAKOST VE SPECIÁLNĚPEDAGOGICKÉM KONTEXTU. UP Olomouc, ISBN 978-80-244-4290-7

4. Překlady diagnostických materiálů k užití a validizačních studií těchto diagnostických materiálů a souhrnné komparativní práce k diagnostice vývojových poruch:

- Action Picture Test, Word Finding Vocabulary test, Bus Story test
- Současné možnosti v diagnostice řeči u dětí předškolního a školního věku v České republice.

Tereza Paštiková, Vladimíra Vondráčková, Dagmar Zaplatílková

Texty jsou součástí závěrečné zprávy z projektu SV

5. Následné publikace

- Přednáška na mezinárodním sympóziu Slovenské asociácie logopedov (SAL) na Štrbském plese v říjnu 2014: **Diagnostika odchylek vývoje artikulačních a jazykových schopností u dětí v předškolním věku a počátku školní docházky**
- autorů: Karel Neubauer, Tereza Paštiková, Vladimíra Vondráčková, Dagmar Zaplatílková musela být z důvodu náhlého onemocnění odvolána a je domluvena realizace tématu na dalším sympóziu SAL.
- Vhodnou publikační snahou je také opakovaná snaha o publikaci výsledků proběhlých projektů k tomuto tématu v přístupných indexovaných periodických (Česká a slovenská pediatrie, Pediatrie v praxi).
- Téma bude zahrnuto do monografie Vývojové poruchy řečové komunikace (Neubauer a kol, Gaudeamus 2015)

Přehled realizovaných výdajů:

Odměny řešitelům	Karel Neubauer	7500,-	Kompenzace nákladů, spojených s realizací publikačních výstupů, nákladů se zpracováním podkladů a d. materiálů a cestovních nákladů.
Náklady na stipendijní ohodnocení studentů	Tereza Paštková Vladimíra Vondráčková Dagmar Zaplatílková	7000,- 7000,- 7000,-	Odměna studentům za vykonanou práci pro projekt, kompenzace vzniklých cestovních výdajů s realizací šetření.
Action Picture Test	Zakoupení diagnostické pomůcky s licencí	1249.-	
Word Finding Vocabulary test	Zakoupení diagnostické pomůcky s licencí	1276.-	
Phonological Screening Assessment	Zakoupení diagnostické pomůcky s licencí	1596,-	
Kancelářský spotřební materiál		879,-	Materiál k realizaci a zpracování činností projek.
Celkem		33500,-	

Datum:

Podpis odpovědného řešitele

2.1.2015 Hradec Králové